

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Львівський національний університет імені Івана Франка**  
**Факультет юридичний**  
**Кафедра цивільного права та процесу**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

На засіданні кафедри  
цивільного права та процесу  
факультету юридичного  
Львівського національного університету  
імені Івана Франка  
(протокол № 4 від 02 грудня 2024 р.)

Завідувач кафедри цивільного права  
та процесу \_\_\_\_\_ проф. Володимир КОССАК

**Силабус з навчальної дисципліни**  
**«Третейське судочинство»,**  
**що викладається в межах ОПН «Право»**  
**другого магістерського рівня вищої освіти для здобувачів**  
**з спеціальності 081 «Право»**

<b>Назва курсу</b>	Третейське судочинство
<b>Адреса викладання курсу</b>	Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Січових Стрільців, 14
<b>Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна</b>	Юридичний факультет, Кафедра цивільного права та процесу
<b>Галузь знань, шифр та назва спеціальності</b>	галузь знань 08 «Право» спеціальність 081 «Право»
<b>Викладачі курсу</b>	Лемик Роксолана Ярославівна, к.ю.н, доцент
<b>Контактна інформація викладачів</b>	<a href="mailto:roksolana.lemyk@lnu.edu.ua">Електронна адреса: roksolana.lemyk@lnu.edu.ua</a> <a href="https://law.lnu.edu.ua/employee/lemyk-roksolana-yaroslavivna">https://law.lnu.edu.ua/employee/lemyk-roksolana-yaroslavivna</a>
<b>Консультації по курсу відбуваються</b>	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
<b>Сторінка курсу -</b>	<a href="https://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy">https://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy</a>
<b>Інформація про курс</b>	У результаті вивчення дисципліни «Третейське судочинство» студенти набувають знання з організації та функціонування третейського суду, що сприяє засвоєнню передусім цивільного, господарського та цивільного процесуального права, яке дає змогу комплексно вирішувати проблеми захисту прав фізичних та юридичних осіб.
<b>Коротка анотація курсу</b>	Дисципліна «Третейське судочинство» є вибірковою дисципліною з спеціальності «Право» для освітньої програми магістрів, яка викладається в I семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
<b>Мета та цілі курсу</b>	Основною <b>метою</b> вивчення курсу «Третейське судочинство» є формування у студентів необхідних знань про організаційну будову третейського суду, правову регламентацію його діяльності, принципи третейського провадження, завдання, загальні правила розгляду третейських спорів, порядок оскарження рішень третейських судів вміння правильно та свідомо застосовувати здобуті знання та діючі правові норми при розв'язанні конкретних ситуативних завдань, пов'язаних з діяльністю третейського суду.
<b>Література для вивчення дисципліни</b>	<u>Основна література:</u> 1. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. 2. Вступ до альтернативного вирішення спорів / Навч. посібник під редакцією У. Гельмана, Н.Л. Бондаренко Зелінської.- Хмельницький.- 2017 3. Альтернативні способи вирішення спорів : навч. посіб. / М. Я. Білак, Ю. Д. Притика, О. М. Спектор, М. М. Хоменко; за заг. ред. Ю. Д. Притики. Харків : Право, 2019. 264 с 4. І.О. Переверзев Третейське судочинство у сфері господарської діяльності: проблеми застосування та шляхи вирішення

	<p>// Forum Prava, 2017. (5). – 2017 С.298–304</p> <p><u>Додаткова література:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Закон України «Про третейські суди» // Відомості Верховної Ради України.- 2004.- № 35.- ст.412</li> <li>2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. (із змінами та доповненнями).URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text</a></li> <li>3. Господарський процесуальний кодекс України : Кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text</a></li> <li>4. Головачов Я. Врегулювання спорів за участю судді: «Що?» і «Як?». Юридична газета online №9 (715).-2020. URL: <a href="https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/vregulyuvannya-sporiv-za-uchastyu-suddi-shcho-i-yak.html">https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/vregulyuvannya-sporiv-za-uchastyu-suddi-shcho-i-yak.html</a></li> <li>5. Жданюк А. В. Щодо історико-філософських аспектів розвитку уявлень про конфлікт у системі правовідносин, Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2017. № 1 (13)б 2017. С. 14–20.</li> <li>6. Коцюруба А. Примирні процедури в цивільному судочинстві України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2020. № 2 (113). С. 28–32</li> <li>7. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2018. 249 с.</li> <li>8. Мельник Я. Онтологічний дискурс цивільного судочинства в аспекті граней конфліктного права. Підприємництво, господарство, право. 2018, №9. С. 284</li> <li>9. Огляд практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду у справах щодо надання дозволу на виконання рішень міжнародних комерційних арбітражних судів та їх оспорювання / Упоряд.: канд. юрид. наук Д. Д. Луспенник, канд. юрид. наук Ю. В. Черняк; відпов. за вип.: д-р юрид. наук М. М. Шумило. — Київ, 2019. — Вип. 2. — 33 стор.</li> <li>10. Поширення литовського досвіду альтернативного вирішення спорів в Україні // Зб. наук. праць учасників міжнар. семінару (Київ, 22 жовт. 2020 р.) / За заг. ред. Ірини Ізарової, Вітаутаса Некрошюса. – Київ : ВД Дакор, 2020. – 142 с.</li> </ol>
<b>Тривалість курсу</b>	120 год.
<b>Обсяг курсу</b>	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 88 годин самостійної роботи
<b>Очікувані результати навчання</b>	<p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>здатність до ефективного пошуку, обробки та комплексного аналізу інформації із доступних, в тому числі цифрових, джерел;  здатність приймати неупереджені та обґрунтовані рішення;  здатність працювати в міжнародному контексті у сфері права</p> <p><i>Спеціальні компетентності:</i></p>

	<p>здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення щодо захисту прав та свобод людини, вчинення процесуальних дій, давати розгорнуту юридичну аргументацію цих рішень та способів ефективного захисту прав та законних інтересів суб'єктів правовідносин;</p> <p>здатність застосовувати знання і розуміння особливостей реалізації та застосування правових принципів та доктрин;</p> <p>здатність застосовувати правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів різних юрисдикцій.</p>
<b>Ключові слова</b>	Третейський суд, третейське судочинство, альтернативні форми захисту
<b>Формат курсу</b>	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультацій для кращого розуміння тем
<b>Теми</b>	<p>Тема 1. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів.</p> <p>Тема 2. Третейське судочинство, як одна із форм захисту суб'єктивних прав.</p> <p>Тема 3. Порядок створення третейських судів. Види третейських судів.</p> <p>Тема 4. Формування складу третейського суду. Вимоги до третейських суддів.</p> <p>Тема 5. Третейська угода</p> <p>Тема 6. Третейський розгляд</p> <p>Тема 7. Третейський збір та витрати третейського суду, пов'язані з розглядом справи.</p> <p>Тема 8. Рішення третейського суду</p> <p>Тема 9. Виконання рішення третейського суду</p> <p>Тема 10. Оскарження та скасування рішень третейського суду</p>
<b>Підсумковий контроль, форма</b>	залік в кінці семестру усний
<b>Пререквізити</b>	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни «цивільне процесуальне право», достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння джерел альтернативного судочинства
<b>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</b>	Презентації, лекції, дискусії, індивідуальні завдання
<b>Необхідне обладнання</b>	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і пошукових систем.
<b>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</b>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• практичні/самостійні тощо : 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50</li> <li>• контрольні заміри (модулі): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50</li> <li>• залік: виставляється за результатами виконання практичних завдань та успішної здачі контрольних замірів.</li> </ul>

	<p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p><b>Письмові роботи:</b> Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, досліджень).</p> <p><b>Академічна доброчесність:</b> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p><b>Відвідання занять</b> є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p><b>Література.</b> Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p><b>Політика виставлення балів.</b> Враховуються бали набрані на поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю знань. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p><b>Питання до заліку чи екзамену.</b></p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Доступність до правосуддя як міжнародний стандарт.</li> <li>2. Третейське судочинство у порівнянні з іншими формами захисту цивільних прав.</li> <li>3. Право на справедливий судовий розгляд в Третейському суді та його складові.</li> <li>4. Історичний аналіз розвитку третейського судочинства в Україні</li> <li>5. Законодавство про Третейський суд. Законодавче визначення третейського судочинства</li> <li>6. Види третейських судів</li> <li>7. Принципи третейського судочинства</li> <li>8. Порядок створення третейських судів</li> <li>9. Вимоги до третейських суддів та порядок їх обрання</li> <li>10. Вимоги до регламенту постійно діючого третейського суду.</li> <li>11. Вимоги до положення постійно діючого третейського суду.</li> </ol>

	<ol style="list-style-type: none"> <li>12. Поняття, види та зміст третейських угод</li> <li>13. Юрисдикція Третейських судів</li> <li>14. Передумови (підстави) звернення до Третейського суду</li> <li>15. Форма та зміст заяв по суті справи (позовна заява, відзив на позовну заяву, зустрічний позов)</li> <li>16. Третейський збір та витрати третейського суду, пов'язані з розглядом справи</li> <li>17. Правовий статус позивача в третейському судочинстві</li> <li>18. Правовий статус відповідача в третейському судочинстві</li> <li>19. Доказування в третейському судочинстві</li> <li>20. Підстави припинення розгляду справи в третейському суді. Право на укладення сторонами спору мирової угоди.</li> <li>21. Рішення третейського суду</li> <li>22. Підстави і порядок усунення недоліків рішення третейського суду</li> <li>23. Підстави і порядок скасування рішення третейського суду</li> <li>24. Підстави і порядок видачі виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду</li> <li>25. Третейське самоврядування</li> </ol>
<b>Опитування</b>	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

## *Схема курсу*

### **Тема 1. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів.**

Фактори, що вплинули на формування третейського суду. Ознаки перших спроб позасудового врегулювання спорів в стародавньому світі.

Історія виникнення третейських судів на українських землях. Характеристика правових норм, що регулювали тогочасний порядок вирішення третейських спорів (договірна грамота князя Дмитра Івановича Донського з князем Серпуховським Володимиром Хоробрим від 1362 року, Статут Великого Князівства Литовського від 1566 р., Соборного Уложення «Про третейський суд» 1649 року).

### **Тема 2. Третейське судочинство, як одна із форм захисту суб'єктивних прав.**

Загальна характеристика третейського порядку розгляду спорів. Поняття третейського суду. Держава і третейські суди. Подібність і розходження державних і третейських судів. Місце третейського суду в системі органів захисту суб'єктивних прав.

Переваги розгляду спорів в третейських судах. Сфера застосування третейського судочинства. Загальна характеристика джерел правового регулювання третейського судочинства. Історія міжнародно-правової уніфікації норм, що регулюють альтернативні способи вирішення спорів.

### **Тема 3. Порядок створення третейських судів. Види третейських судів.**

Завдання третейського суду. Принципи організації і діяльності третейського суду.

Види третейських судів. Поняття постійно діючих третейських судів і їх загальна характеристика. Порівняльно-правовий аналіз регламентів деяких постійних третейських судів.

Поняття суду ad hoc. Загальна характеристика суду ad hoc і його відмінність від постійно діючого третейського суду. Порівняльно-правовий аналіз регламентів, що застосовуються судами ad hoc у своїй практиці розгляду спорів.

Правове регулювання порядку створення третейських судів. Етапи (стадії) створення третейського суду. Державна реєстрація постійно діючого третейського суду. Положення про постійно діючий третейський суд та регламент третейського суду.

#### **Тема 4. Формування складу третейського суду. Вимоги до третейських суддів.**

Порядок формування складу третейського суду. Прівняння (відмінності) формування складу постійно діючого третейського суду та суду ad hoc. Вимоги до третейських суддів. Порядок обрання головуючого. Повноваження суддів третейського суду при розгляді справ. Контракти третейських суддів.

Підстави відводу чи самовідводу третейського судді. Порядок відводу чи самовідводу третейського судді.

Припинення повноважень третейського судді, складу третейського суду. Порядок заміни третейського судді.

#### **Тема 5. Третейська угода**

Поняття і правова природа третейської угоди як правової основи для передачі суперечки на розгляд третейського суду. Визначення терміну “третейська угода” за законодавством різних країн світу. Третейське застереження і третейський запис.

Вимоги до форми третейської угоди в Україні. Істотні і факультативні умови третейської угоди.

Третейська угода і правонаступництво сторін.

Підстави для визнання третейської угоди недійсною. Концепція автономності третейської угоди. Доктрина “компетенція компетенції”.

#### **Тема 6. Третейський розгляд**

Юрисдикція третейських судів. Порядок звернення до третейського суду. Забезпечення позову. Порядок (процедура) розгляду справи по суті. Принципи третейського судочинства.

Початок третейського провадження. Визначення правил процедури. Визначення місця проведення і мови третейського розгляду. Обрання норм права, які застосовуються при розгляді даної справи.

Дослідження доказів. Призначення експертизи. Строки розгляду справи в третейському суді.

#### **Тема 7. Третейський збір та витрати третейського суду, пов’язані з розглядом справи.**

Склад витрат, пов’язаних з вирішенням спору третейським судом: гонорари третейських суддів; третейський збір, розмір, строки та порядок сплати якого сторонами визначаються регламентом третейського суду; витрати, понесені третейськими суддями у зв’язку з участю в третейському розгляді, в тому числі витрати, понесені третейськими суддями на оплату проїзду до місця вирішення спору; витрати, пов’язані з оплатою послуг експертів, перекладачів, якщо такі були запрошені чи призначені для участі в третейському розгляді; витрати, пов’язані з оглядом і дослідженням речових та письмових доказів у їх місцезнаходженні; витрати, понесені свідками; витрати, пов’язані з оплатою стороною, на користь якої було прийнято рішення третейського суду, послуг представника, пов’язаних із наданням правової допомоги; витрати, пов’язані з організаційним забезпеченням третейського розгляду; витрати на листування третейського суду; витрати на телефонний, телеграфний,

телексний, факсимільний, електронний та інший зв'язок; гонорар секретаря третейського суду та інші витрати, визначені регламентом третейського суду або контрактом з третейським суддею.

Розподіл витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом

### **Тема 8. Рішення третейського суду**

Види рішень третейського суду. Поняття та види ухвал, що постановляються третейським судом. Вимоги до третейських рішень.

Підстави припинення розгляду справи в третейському суді. Можливість укладання сторонами спору мирової угоди.

Форма і зміст третейського рішення. Додаткові рішення. виправлення недоліків рішення третейським судом.

Юридична сила рішень третейського суду.

### **Тема 9. Виконання рішення третейського суду**

Суб'єкти визнання та виконання третейських рішень. Підстави для відмови у визнанні рішень і відмови у виконанні рішень третейського суду.

Порядок та підстави звернення за примусовим виконанням рішення третейського суду.

### **Тема 10. Оскарження та скасування рішень третейського суду**

Юридична сила рішень третейського суду. Можливість перегляду рішення.

Підстави та порядок оскарження рішення третейського суду. Форма та зміст заяви про оскарження рішення третейського суду. Строки подання такого звернення.

Підстави та порядок скасування рішення третейського суду. Форма та зміст заяви про скасування рішення третейського суду. Строки подання такого звернення.